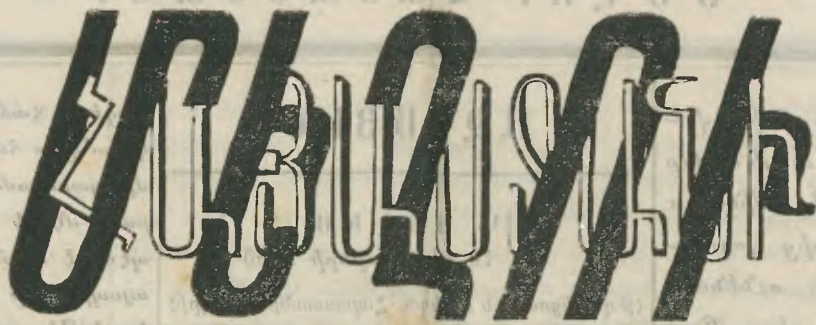

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:
վեց ամսուանը՝ 5 ռ., երեք ամսուանը՝ 3 ռ., ամիսը 1 ռ.:
Առանձին համարներով իւրաքանչիւրը 5 կոպէկ:
Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և առաջիկայի օրերէն
առաւօտեան 11—2 ժամը կէսօրից յետ:

Օտարաբարացիք զիմուք են ուղղակի խմբագրութեան հետեւեալ ծառայով. *Въ ред. издѣніи «Месяцъ Азіатическій», въ Тифлісѣ, у адм. Редакціи de «Meghou Haxastani» Tiflis. (Caucase).*

ՆԵՐԿԱՅ 1884 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

„ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ“

ԳՐԱԿԱՅԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Կ'ըրատարակվի եռ անգամ շաբաթը և յիշքով
Տարեկան բաժանորդագինն է 10 ռուբլի կիսամեայ 5 ռուբլի:

Թիֆլիսում ստորագրվել կարելի է 1) խմբագրատանը, 2) պ. Դանիելով-
եանի պալատում, 3) պ. Զ. Գրիգորյանի գրադարանում, 4) պ. Բ. Դանիել-
եանի ծխախոտի խանութում (Սրբորոշու գաղթական) և 5) պ. Տէր-Յովսէփ-
եանի խանութում (Միքայիլովի տանը, Երևանից հիւրանոցի տակը, իսկ օտ-
արաբարացիք թող բարեհաճեն զիմե խմբագրատունը. — *Въ Редакціи «MEGY AHICTAH»*—հասցեով:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — I) Առաջնորդներ, II) Աղագիրներ, III) Քաղաքական IV)
Բանասիրական, V) Թղթակցութիւններ, VI) Մանր լուրեր, VII) Խոսք լուրեր, VIII) Ֆէմ-
լետոն, IX) Յայտարարութիւններ, X) Պատասխաններ խմբագրութեան:

ՆԱԽՈՐ. — «ՄԵԳՈՒՆ» առաջիկայ տարին կը հրատարակվի չորս անգամ և
ԲԵՔ անգամ, իսկ եթէ միջոցները ներքին և ԶՈՐՍ կամ աւելի անգամ:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.
Կաթողիկոսական խնդիր
Ազգային. — Թղթակցութիւն Կ.
Պաշտօն.
Քաղաքական.
Մանր լուրեր.
Յայտարարութիւններ.
Բանասիրական. — Աղագրացաւ:

ԹԻՖԼԻՍ, 15 ՅՈՒՆԻՍԱՐԻ 1884 թ.

Թէ՛ անցեալ տարուայ վերջին և
Թէ՛ ներկայ տարուայ մէջ բաւական

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՐԴԱՐԱՅԱԿԱՆ

ՆՈՒՆԵՐ

(Ն. Տէր-Մարկոսեան — Միքայիլովի յիշա-
տակին):

... Դա դուրս եկաւ փողոց թաղա-
ցած, տիւրիւնս և յետեւելով տան պա-
տին նուազ ձայնով լայնագանցեց՝ զի-
պիւնքէք ինձ, ես նրան սպանցեցի...

Այս ու դարձ անգամը նրան խեղ-
ազար համարեցին և նրա սրտածմբի
աղաղակի վերայ ոչ ոք ուշադրութիւն
չը դարձրէր: Մի քանի րոպէից յետոյ
նայն տան մէջ, սրտիկից նա դուրս ե-
կաւ, սարսափելի ձիւ ու լայն ձայն լը-
սուեցաւ: Մարդիկ ներս թափուեցան
այնտեղ և ոչ սարսափելի տեսարան...
Թափափ վերայ արժանաթափար աղջկայ
մարմին էր ընկած, որի աչքերը դեռ
ևս չէին դառնալու յայտնա-
կան փախմանը: Միւստղ աղջկիլ՝ ժպի-
տը չերկնէր, հեղութեամբ չընձամ էր
աչքերը իրա շուրջը և պիտո սեղմած
ունէր կարծր լին մի գլխի: Մի ակնոր ծե-
րունի պատկաւաւ էր ընկնում օդնու-
թիւն կանչելով. մի պառաւ կին աղջկայ
զլիւր տակ չընթած լաց ու կոծ էր անում:

— Բռնեցէք, բռնեցէք նրան, որան
նա սպանցի, գոչեց ծերունին, երբ տե-
սաւ տուն մտնող մարդիկներին:

— Ո՛վ, ո՛վ սպանցի որան, հարց ու
փորձ էին անում այցելուները:

— Նա, իմ որդին, նա սպանցի այս
խնային, իրա հարսնացուն, գոչեց ծե-
րունին իրա մազերը քաշքշելով:

Այս խօսքերից մեծաւ աղջկիլ չը-

նայ ընդհանրական կաթողիկոսին
որոշելով և սորա զործունէութեան
չընտան ու ծրագրերը զիմուքստեղս
համաձայն ներկայ հանգամանքների
բերանդրէր: Հետեւ դահլիշով իրան
յնորենից և երեսակայութեան թի-
ւադրութիւնից միշտ իրական աշ-
խարհն աչքի առաջ ունենալով:

«Մեղուի» անցեալ տարուան №
119-ում համառոտութեամբ ար-
տատել էին «Ներկայի» մասին լին-
խմբագրութեան պահանջած ընդ-
հանրական կաթողիկոսի համար կա-
րեւոր յատկանշիչներն որոնք վեց
զլուս բաժանած էին: Ներկայ հան-
գամանքներին և Ս. Աթոռի վեճա-
կին նայելով պատգամաւորաց ու-
շադրութեան արժանի են մանա-
ւանդ Բ. և Զ. զլուները: Սոցա-
նից առաջինով «Մասնակ» խմբագ-
րութիւնը այն միտքն է յայտնում
որ Հայաստան լինելով և մի և
նոյն ժամանակ Ս. Եջմիածնից փա-
նահայր, պէտք է հմուտ լինի փա-
նական սովորութեանց և կանոննե-
րին, պէտք է նոյն վանքի միաբա-
նութեան հետ սիրով կապուած
լինի, որպէս զի միաբանութիւնն
որդական սէր ունենայ դէպի Հայ-
րապետ և առ հայրական խնամք և

գութ դէպի նա և ոչ թէ լոկ ստա-
րադրական և իշխանաւորի յարաբե-
րութեամբ կապուած լինին նոքա:
Միաբանութեան և վեհարանի մէջ
վեհ և անդունդ չը պիտի լինի որ-
պէս վեճակն մեծ ազդեցութիւն
ունի կաթողիկոսի զործունէութեան
վերայ: Զուգութիւնն է մայր բար-
եաց և անմիաբանութիւնն ծնունդ
չարայ: Հայրապետի ոյժն և կարո-
ղութիւնն ոչ միայն ժողովրդի սի-
րոյ մէջ է, այլ և միաբանութեան
ընտանեկան մտնումիւն և ջեր-
մութեան մէջ է:

Արդեօք այս վեճակի վերայ չեն
անխաբիւր միայն իսկ Սրբազան Ներ-
սէս Պատրիարքի խօսքերն որոնք
նա ասում է աղային ժողովի կող-
մից նրան ներկայացած պատգամա-
ւորութեան, որ խնդրում է նրանից
լինել պատրիարքարան և նախա-
գահել աղային ժողովին գէթ կա-
թողիկոսական խնդրի համար և կա-
թողիկոսական ընտրելի լինել: Այ-
նքն և ոչ էլ այլ ոք կարող է իր-
րե կաթողիկոսի զործ տեսնել, և
թէ Ս. Եջմիածնայ միաբանութիւնը
ոչ-բարեկամական զգացմունք կ'ու-
նենայ դէպի նորընտր կաթողիկոս,
պատասխանում է Ներսէս Պատրի-
արքը:

Միւս զլուսմ յարգելի խմբագ-
րութիւնը յայտնում է այն միտքն
որ Հայրապետը պէտք է վարչական
ողի ունենայ և լինի Մեծ տնտես:
Յիրաւի այս պահանջները չը հա-
կացող ու չը ձանաչող կարող է լի-
նել միայն այնպիսի անձն, որն որ
բնաւ տեղեակ չէ հայրապետութեան
վերջին ժամանակի պատմութեան և
սուրբ Աթոռի ու հայ ժողովրդի
պահանջներին: Այսօր հայ եկեղե-
ցականութեան անհաշիվ վեճակը նո-
րա նշանակութեան կորուցող ժո-
ղովրդական աչքում ժողովրդի օր
աւուր յրաւանի եկեղեցուց և ա-
թոռից — դուրս բերել է հետեւեալ
են այն անընտան վեճակին, որոյ
մէջ վերջին 25 տարուան ընթաց-
քում գտնվել են վեհարանն ու
Ս. Եջմիածնայ միաբանութիւնն, որ
խաղաղաւ իւր բուն նշանակութեամբ
զղուցիւն ունեցած չէ և որոյ մա-
սին «Մեղուն» շատ անգամ բողո-
քել է և պահանջել, որ այդ միա-
բանութեան մինչև անգամ արտա-
քին ձևերը պահպանվին:

Հանգուցեալ Մատթէոս և Գեորգ
Գ. հայրապետները քանի՞ անգամ
սեղանակեց են եղած իւրեանց միա-
բանների հետ: Վեհարանը կղզեա-
ցած էր վանքի մէջ: Մինչև իսկ սի-

ուշադրութիւնը, իսկ էր մի պատմա-
տեղայ հասարակ հազուադէպ լայն սի-
րուն ու բարի դէմքով: Այդ պատմին
աճա տանկերով անդամն է համարեայ
որ անց ու դարձ է անում նրա առաջ
և միշտ մօտեցնելով նրանց տանը, խորը
զիտում է նրան, մի փոքր կանգ առ-
նում և հեռանում: Նորից անցնում, նո-
րից զիտում ու հեռանում: Հեղինէն
վախեցաւ, չուտով փակեց դուռը և նե-
րս վաղցի տեսնակ: Սկսեալի պատու-
հանից նա տեսաւ որ պատմին չուռ ե-
կաւ և մտաւ դիմացի տուն:

Պատմին նրանց հարեան էր:
— Սարգիս, որդի, վեր կաց, դնա բա-
նիդ, ուշացար, ասում էր մի քանի օր
դանից յետոյ մի ծերունի Հեղինէնի զի-
մացի հարեան տանը:

Սարգիսը լէճերի տակ հեկեկում էր:
Ծերունին վախեցաւ, ուտով վեր կացրեց
պատմանուն տեղից և սկսեց հայրական
զիտով հարցնել նրանից պատմութիւնը: Պա-
տմին զեռ. չէր ասում, լայն յետոյ
հօր աղաչանքը ստիպեց նրան գոչելու:

— Հայր, դու պէտք է ինձ պատկե-
սեց աղջկայ հետ, ասաց մասնաւորաց ա-
նելով զիմացի տան վերայ:

Ծերունին աղչեցաւ. նա նայեց զիմա-
ցի տան վերայ: Այս, նա այնտեղ տեսնել
էր աղջկիլ, որի պարկեշտութիւնը և
ամօթխաւութիւնը զրաւել է նրա ուշա-
դրութիւնը, լայն այն աղջկիլ ման է
զալիս ուսումնարան. նա աղաչում, ինքն
էլ աղաչում, որա հետ միասին Սարգիսը
անտուտ է, արդեօք աղջկիլ կը քան-
կանայ որա ամուսին լինել: Այս մտքերը
կէքաղական արտադրութեամբ սրացան
Երևանու գլխով և չը վճռած թէ ինչ
պատասխան տալ իրա որդուն, նա լայն

նրա եռանդաւ և կրքաւ լայնատուն բա-
ցաղանջութիւնը:

— Հայր, եթէ դու ինձ նրա հետ չես
պատկել, կիրթում ջուրը կընկնեմ...

Ծերունին ճանաչում էր իրա որդուն,
զիտելով նրա ստոր բնաւորութիւնը: Նա
լաւ յիշում է որ մօր մահուան կակիծը
երկնային այն տեղը հայրեցի, որ զը
լուրը պատե պատ էր տալիս և քիչ
միտում իրան էլ տպւում էր: Նա լաւ
յիշում է և այն հանգամանքը, որ չը կա-
մենալով յաճախել ուսումնարան, ամե-
նայն տեսակ փորձութիւններ էր անում
իրա վրայ հիւանդանալու և այցելուով
աղաւտուելու ուսումից, որ նրան էր
յաջողութեւ Ծերունին այս բոլորը յիշե-
լով աւելի վախեցաւ, տեսնելով որդու
ներկայ յուսահատ դրութիւնը: Լայն ինչ
էլը կայ որան, թէպէտ նա աղքատ է,
լայն աղբի որդի է, պատուաւոր քաղա-
քացի է: Նա իրա ամուսնուց մահուանից
յետոյ չուտով թողեց առուտուրը, չը
կարողանալով մրցել առուտուրի մէջ լի-
րանից տակի ճարպիկ և փողովութիւն վա-
ճառականների հետ: Լայն նա ագնու-
թեամբ վարուեցաւ իրա պարտատէրերի
հետ: Նա իրա փոքրիկ խնայողութիւնը
բաժանեց նրանց մէջ, տալով նրանց
մանկ լինում — մանկ լինում նա իրա պա-
տիւր պահպանեց և ամօթով չը միտ-
մարդկանց տուած: Հարեանի աղջկիլը
մի անուր տիւրական է. նրա հայրը ար-
հեստաւոր էր, ուրեմն նրանից ստոր դա-
սակարգի ծնողաց դուստ է: Այս էլը
ոչինչ, եթէ հարսնախօս լինի և աղջկիլը
չը համաձայնի, ինչ կը լինի... Մի կող-
մից իրա ամուսն լայնատուութիւն կը
լինի, միւս կողմից նա վտանգ է, որ
նրա ստոր որդին այն աղջկայ զլին մի-
փորձանք չը բերէ...

Այս մտածմանց

նորն իսկապէս գործակից չէր վե-
հարանին: Այսպիսի վիճակի մեջ
ի՞նչ մտերմական խորհրդակցութիւն
և փոխադարձ օգնութիւն կարող էր
լինել միաբանութեան և վեհարա-
նի մէջ, որ իսկապէս ոչ թէ հա-
ւատարմ և պատրաստ զաւակնե-
րով էր շրջապատած, այլ միայն
ցրտացած ստորադրականներով, որոնք
պատրաստ են միշտ արտաքին հա-
կառակող ուժի հետ կապվելու:
Գիտենք, որ առաքելութիւնը պիտի լի-
նայ թէ մարդիկ չը կան: Այսպէս և
մարդկային բնաւորութիւնը չը ձա-
նաւելէ այդպէս մտածելու: Գիտե-
նալու է, որ Հայրապետը Հայր լի-
նելու հետ և լիազօր իշխանաւոր է:
Իսկ ստորադրելը ոգին արդար մե-
ծաւորի ձեռքին է: (Որինակ չը կայ)
որ Հայրապետի արդար հրամանին
և հրահանգին դիմադրող և պաշտ-
պանութիւն գտած եկեղեցական մի
լինի:
Վերջինջեալ հանգուցեալ Հայ-
րապետներ ժամանակ Ս. Աթոռի
և՛ անտեսութիւնն անկախ վիճակի
մէջ էր. ի՞նչ պիտի լինի մի մեծ
տան դրութիւնն, երբ անտես չու-
նի: Ներսէս կաթողիկոսի ակազական
ձեռամբ գրած բազմաթիւ կոնդակ-
ներ տեսնել կարելի է, որոնք վերա-
բերում էին վանքի անտեսութեան:
Իսկ նրանից յետ վանքի գոմանոյն
իւր նշանակութիւնն ու հարստու-
թիւնը կորցրեց, վանքի մասանք
փակվեցաւ, հազարաւոր թուեցի
զինի տուող այդիք գրեթէ ամայա-
ցան և աննշան գնով կապալաւ
տրվեցան, վանքն իւր զինին դրա-

մով սկսաւ գնել: Վեհարանի վե-
րայ 1882 թ. 36,000 ուրիշ ծախք
է եղած. ինչո՞ւ, որանցից. մինչդեռ
ամեն ինչ պէտք է վանքից հողաց-
վէր, եթէ անտեսութիւնն ունենար:
Իսկ վեհապետի մահից յետ քնաց
24 հազար պարոք և ձեռնարանի ու-
սուցիչները մի քանի ամիս ուժ չիկ
էին ստացած. ինչո՞ւ—անտեսու-
թիւնից: Աթոռի անտեսութեան կա-
նոնաւորութիւնը կը գրաւէ և ժո-
վորական հաւատարմութիւնը նուի-
բատուութեան համար և այն ժա-
մանակ սուրբ Աթոռն ոչ միայն իւր
ձեռնարանի հողքը քաշել այլ և միւս
զարգացման և հաստատութեանց
էլ կարեւոր նպաստը հասցնել
կարող է:
Այսպէս հրաւիրում ենք ընտրող
պատգամաւորները՝ նախ Ս. Պօլսի
ազգային ժողովի և ապա Ս. Աթո-
ռում հաւաքվելու ժողովի ուշադ-
րութիւնն վերջինջեալ հանգամանե-
րի վերայ, որպէս զի ընտրեն այն-
պիսի անձն, որ կարող լինի գրաւել
ս. Աթոռի միաբանութեան սէրն ու
աջակցութիւնը և կարգի դնել նո-
րա անտեսութիւնը, յօգուտ բարե-
կարգութեան եկեղեցական դասի:
Աթոռի պայծառութեան և զարդո-
ների ապահովութեան և պահպա-
նութեան: Ըստ պահանջման հար-
կին մենք էլ կը դառնանք զէպի
այս հարցը:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ. Պ Օ Լ Ի Ս
16 դեկտեմբերի 1883 թ.

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստան» լրագրի)

Ձեր պատուական թերթի առաջնա-
կարգ յօդուածներէց միոյն մէջ՝ պայման
գնում էիք նախ ասանակ յարաբերու-
թեանց և կապի միջոցներ, որովք Տա-
ճաստանի հայն կամ պարսիկաբարձն և
Ռուսաստանի հայն կամ վաղարշապա-
տի վեհարան, կամ մի կողմի կրօնական
ժողով և միւս կողմի պիտոյ գերար ձա-
նալին և միաժամարար գործն, որոյ հե-
տեւութիւն պէտք է լինի հարկաւ ընտրել
օմի այնպիսի կաթողիկոս, որ յարմար-
ութիւն և ընդունակութիւն ունենայ ա-
ռաւելու առաջադրուած բարոյական և մե-
տաւոր պիտոյքները հողաւոր և եկեղե-
ցիներն ու եկեղեցականները կառավա-
րելու:

Ո՛րքաի ողջամբող ասացուած, և որչափ
անկողմ սրտի արտայայտութիւն: Սա-
կան այդ աստիճան վստահի համա-
րենք արդեօք Տաճկաստանի համագու-
մար, պարզական և ազգային ժողովու-
րով կապի մի ծանրակշիւ պարագայ
է, որ պէտք է գրաւէ Ռուսաստանում
գտնուած գործող ազգայնաց ուշադրու-
թիւն, և պէտք է նկատողութեան առնէ
այս ժողովները 23 տարինեւոր բը-
նած ընթացք և գործած գործքը Յիւրա-
ւի, Տաճկաստանում միծամանութիւն
կայ հայ ազգի քան Ռուսաստանում,
բայց 1866-ի ընտրութեան ձեռնարկի
չափ էլ տաճկաստանցիքն քուէ ձարելու
իրաւունք ո՞ր օրէնքից առնում է, երկու
պատգամաւոր 90 ձայն միասին առած
զաւրա են ի ս. Եջմիածին, տաճարում,
այն սրբալից սեղանը գումարաւ
պատկանելի ժողովականների երեսին
ծիծաղելու, և առ մի այնպիսի անտեսու-
թիւն է, որ բոլորովին անիրաւութիւն է:

Արդեօք Տաճկաստանի ազգային ժողով
կարող էր համբերել, երբ այդ օրինակ
մի պատգամաւորութիւն մանկ իւր սր-
բանի մէջ և ասէր թէ մենք էլ ձեզ հետ
պէտք է մասնակցիք ընտրութեան, բայց
այսպիսի մի պայմանաւ, իս չեմ կար-
ծում թէ դրա համբերելն, այլ անշուշտ
պէտք է ջանային իրանց ձայնի ուժն ա-
ւելցնելու համար մի վիճակ կամ թեմ,
ժողովրդապետական ինքնակալութեան
բաժանել և իրենց ձայն գնենայ հաւա-
սարկը:

Ռուսաստանում մի Արքեպիսկոպո-
սական վիճակ՝ Տաճկաստանում 5—10
առաջնորդութեանց բաժանուած է, օրի-
նակի համար Ռուսիայի բաժնի մէջ Ար-
քիանուպոլիսի վիճակ եթէ Ռուսաստա-
նում լինէր, կառավարուելու էր մինչև
Կ. Պօլսի պարտադրելու մօտ մի վիճա-
կաւոր արքեպիսկոպոսով, այժմ մի ե-
պիսկոպոս կայ Արքիանուպոլսում, մի
կայ Ռուսոպոլս, մի հոտ աւելցնելու ձեռ-
նութիւն լինում են Պրիկարկոյ համար,
և թերևս մի հոտ էլ Յիւրիպոլսում: Այս
Ռուսիայի համար, Ասիական բաժնի մէջ
Ջիւրիպոլս, Պարսիկայի, Պրոսպոյ, Պի-
լիսի, Բէթիսի, Բէթիսի և Նիկիթիոյ 6 վի-
ճակ մէկ տեղ առած՝ չեն պատասխա-
նում Տիգրիսի աղբակիսկոպոսական թեմի,
սրա պէս իմանալու է Տաճ-Հայաստանում
գտնուած առաջնորդական վիճակներից
չառնել, որոնք մի մի քարոզիչ անգամ
չեն կարող ապրիցնել, և այդ պատճառի
համար էլ վիճակաց մեծ մաս անտիւլ-
մնացած են և օտար որոտողաց ձեռք
խաղաղիկ դարձած: Տաճկաստանի հայոց
ազգային ժողով, իւր բոլոր ստորակար-
գեալ ժողովներով, տաճկահայի համար
կատարած ընտրութիւնների մէջ ապիկար
հանդիսանում է, ուստի համար կա-
թողիկոս ընտրելու Բնալէս վստահում
է, որ իւր «Ազգի առաջ (պիտի)» ունենայ,
որ սրա (կաթողիկոսի) գործունէութիւնը զը-
խաւորապէս պէտք է լինի Ռուսաստանում և
ուստիայոց համար» իսկի չը պէտք է

հաւատայ ուստիայն, որ տաճկաստանցի
հայք վնաս իրանց ուշադրութեան ա-
ռաքելայ արած են: Տաճկաստանում ան-
տանելի դարձած մի կաթողիկոս՝ Էջմի-
ածին ս. Աթոռի գահակալ կամ կանդի-
տատ է միշտ, եթէ ընտրութեան իրա-
ւունք տաճկահայոց թողութի, անցնելու
փորձ պէտք է սխալեցնէ ուստիային,
և ձեռն աղբիւ սիրտ պէտք է կոտորի
տաճկահայոց ժողովների ընթացքի վի-
րայ: Այստեղ ամենալիք ինքիւր, զին-
րային ժողովներ, որք ձգտում են ընտ-
րել տալ մի այնպիսի կաթողիկոս, որ
կամ իրանց սիրելին է և նորա ընտրու-
թիւնից չան են անկալում, և կամ ի-
րենց ատելին է, և որոյ ի Տաճկաստան
ներկայութիւն շնորհակալ են դատում:
Այս պարագայ անհերքելի մի ճշմարտե-
թիւն է:

Քանի որ ինչպէս ասում էք «Աթոռ»
«զեկտը զկառավարաւ պէտք է գործէ
«ուստիայոց համար... և թէ ս. Եջ-
«միածնի ընդհանրական կաթողիկոսի
«աղբիկութիւն և վարական իշխանու-
«թիւնը Տաճկաստանի եկեղեցականաց
«վերաբերմամբ չատ աննշան է և կա-
«յանում է միայն կաթողիկոս ձեռնադ-
«րելու... Միւսուս ուղարկելու մէջ, և
«նշ առաջնորդ նշանակելու, ոչ... վի-
«ճակից գրելու և նրանից հայիւ պա-
«հանջելու իրաւունք չ'ունի... և տաճ-
«կահայոց ս. Աթոռի հետ ունենալիք
«կապի սերտութիւնը կախուած է լոկ
«իրանց կամաւոր յարգանքից և հա-
«զանդութիւնից և այն էլ Տաճկաստա-
«նի օրէնքներու և կառավարութեան
«ներկուս աստիճանում: Որքան այդ
«քան աննշան կապակցութեամբ միայ-
«նալ տաճկահայոց ձեռն ինչո՞ւ յամ-
«նում էք կաթողիկոսի ընտրութիւն, որ
«իրք ուստիայոց պատրիարքն է, և լի-
«ազօր հզօր իշխան եկեղեցայ օրինաց
«սահմաններում որ և ուստայ կառավա-
«րութիւնն էլ ճանչցած և ընդունած է,
«ուրեմն կաթողիկոսի գործունէութիւնն

մէջ նա չուէ եկաւ դէպի Սարգիսը, որ
այդ միջոցին սիրովնաւ վեր էր կայել
տեղից և փորձում էր վեր բերել պա-
տից կախ արած դաշտը:

— Ի՞նչ ես անում, վրայ ընկաւ ա-
ղաղակով ծերունին և խնց սրբու ձեռ-
քից զաշտը:

— Հայր, դու պէտք է ինձ հարկան
աղջկայ հետ պատկես, թէ չէ զուտ
կ'ապանեմ:

Պատասխալ յուսահատութիւնը մեծ էր
... որքան չէր փորձում ծերունին հա-
մուղի որդուն թէ այդ բանը զուտ գա-
լու չէ, Սարգիսը լսել անգամ չէր ու-
զում և վերջապէս արտաստեցը աչքե-
րին նա յուսահատ գուցե՞ր:

— Հայր, ես սիրում եմ նրան, սիր-
տըս մղկտում է նրան տեսնելիս, գործը
ձեռքից ընկնում է նրան յիշելիս...
այնքան, այնքան ես սիրում եմ նրան...

Հօր յորդորանքը անգոր եղան, նա
խոստացաւ հարմարութիւն լինել. ապա թէ
պատանին հանգարտուկցու. և գնաց իրա
գործքին:

— Հեղինէ, սիրելի, հոգեակա, դիտես
քեզ ինչպէս եմ սիրում, ո՞հ, ինչպէս եմ
սիրում, գգուելով Հեղինէին, ասում էր
պատանին Սարգիսը մի քանի շարաթից
յետոյ:

Սարգիսն նշնեցին դու. ես ուսում
շարունակող Հեղինէի հետ և խնամքը
վճռեցին միասին ապրել, որովհետեւ ձե-
րունին վարձում էր տուն, իսկ խոս-
միւրին կենում էր թէ և անշուք, բայց
սեպակաւ տան մէջ: Այս վճիռը թէ և
տեղական սովորութեան զէմ էր, բայց
խնայող ու տեսնա խամիւրին բարւոր
համարեց այս անգամ այդ նախապա-
շարմուքի զէմ գնալ:

— Խնամի, ասաց նա ծերունուն, դու
էլ ես վստահ, ես էլ միւր դաւանիւրի
խոնհաւութեան վրայ, էլ ինչ երկու տուն
ապրենք, երբ մշնակ մի տարի է մեզ
բաժանում: Աստուծով Հեղինէն մի տա-
րուց յետոյ իրա ուսումը կը թափանց-
նէ ու նրանց կու պատկենք:

Ծերունին տոմարեցում էր իրա զը-
լուելու ու քիթի սակ մեթմութեամ. «Ել
ինչ ուսում, պատկենք, վերջացնենք,
պրծնենք: Խամիւրի զէմ էր կենում.
նա Հեղինէին խօսք էր տեսել նշնելուց
յետոյ թողնել ուսումնարան մանգալ:
Ծերունին ստիպում համաձայնեցաւ ի-
րա հարսի այդ պայմանին, առանց որոյ
նա խօսք չէր տալու ուղեւոր Սարգիսին
Միւս կողմից էլ խամիւրեւ առաջարկե-
ութիւնը իրան բաւական ձեռնուած հա-
մարեց, որովհետեւ ընկերական կեանքը
չատ կօդէ նրա նկիւթական դրութեան
ներկայ տեղ ու տալիսապալից ժամա-
նակ, որ ամենից շատ իրա վատ ազդե-
ցութիւնը ունէր նրա ազաւարութիւն ա-
սած պարագանքի վրայ:

Նորոյ նշանուածները, մանաւանդ
Սարգիսը ամենից շատ ուրախ էր խոս-
միւրեւ հարազատութեան վրայ. իսկ
Հեղինէն թէ և սկզբում ընդգիմացաւ
այդ ընկերական կեանքին, բայց քանի
որ այդ իրա մօրաբերը սրտով էր ու
խորհրդով, տու կացաւ, միայն մի բան
խնդրեց կատարել, որ նրա նշանդէքը
ձաճուկ մնայ ժողովրդից և չընկնի ու-
սումնարանի վարչութեան և ընկեր ա-
շակերտութիւնների ականջը, որոնցից նա
չատ էր քաշվում: Հնարաղէտ խամիւրե-
րին այդ բանին էլ դարման տուեց, հը-
րատարակելով ամենայն տեղ, որ ծերու-
նին և նրա որդին նրա մօտ սենակ
վարձելով ապրում են:

Սարգիսն ու Հեղինէն ապրելով միա-
սին մի տան յարկի տակ, օրէ ցօր մօ-
տենում էին միմեանց: Հեղինէն, որին
սկզբում Սարգիս լարի ու սիրուն զէմ
քը գրաւեց, յետոյ շատ և շատ բարի
ու ազնիւ ձգտումներ էլ նկատեց նրա
մէջ: Եւ Հեղինէն Սարգիսը թերեւս էր, բայց
միշտ ուշի ուշով լսում էր ու հետեւում
Հեղինէի սովորած դասերին, նրանից չը
հասկացածի բացատրութիւն ստանում
կամ միասին մի գիրք կարդում: Ծատ
անգամ երեկոսները նրանք միասին նը-
սած էին լինում աշխարհագրական քա-
տէրի առաջ և որոնում նրա վրայ դա-
մին վերաբերեալ քաղաքներն և այլ տե-
ղեր. կամ Սարգիսը գիրքը ձեռքին
հրճուամբով լսում էր Հեղինէի երկար
արած ոտանաւորներն և հարկ զգած ժա-
մանակ ուղղում էր ասածները:

Հեղինէն էլ պակաս հետաքրքիր չէր
Սարգիսի արհեստին: Նա ոսկերիչ էր և
իրա ոսկերչութեան արհեստի երկաթ-
րէքը նա Հեղինէին ընծայեց: Խամիւրե-
րու տունը նա դարձրեց ոսկերչի գործ-
արան, բերելով խանութից արհեստին
վերաբերեալ հարկաւոր գործիքներ և ե-
րկիւնները կամ ազատ ժամանակ մաս-
նաւորապէս աշխատում էր աւելի փող
վստասկելու, որ հարկաւոր էր ապագայ
ամուսնութեան համար:

— Այդ ինչ է, ինչո՞ւ համար է, հար-
ցնում էր Հեղինէն, ցոյց տալով ոսկեր-
չական սր և է գործիքի վրայ:

— Սա, հոգիս, ասում էր Սարգիսը,
բովնայ է, սա սիրելիս, ոսկի ու արծաթ
հարկու համար է:

— Բուժայ, բուժայ, սա ինչ խօսք է,
հայրենէն, հարցնում էր Հեղինէն:

— Չեմ իմանում, մենք բուժայ ենք
ասում, մի տեսակ հողից են չինում որ

Ստամբուլից են բերում, բացատրում էր
Սարգիսը:

Եւ Հեղինէն իրա մանրիկ նազուկ
մասնիկով ուշադրութեամբ ընտում էր
այդ գործիքը, որ չուտով Սարգիսը նրա
ձեռքից իւրում էր աշխատանքից յետ
չը մնալու, մի եռանդոտ և կրակոտ հա-
մար թողնելով Հեղինէի մատներին վի-
րայ:

Օրերն անցնում էին, բայց ան պա-
կվելու օրը դեռ ես չատ հեռու էր:
Սարգիսը շարունակում էր եռանդով
աշխատել և խնայողութիւն անել: Հեղի-
նէն զարմացում էր ուսումնարանում
ամենքին իրա ցոյց տուած յառաջադի-
մութեամբ:

Սարգիսը շատ անգամ խանութում
աշխատելու Հեղինէի տեսութեան կարո-
ւորն էր զգում և նա խիղիւր գործը թո-
ղած վազում էր տուն, մի աչք ձգում
վրէն և նորից դալիս խանութ և աւելի
եռանդով աշխատում: Եթէ այս միջոցին
պատահում էր որ Հեղինէն նշանակալ
ժամին էր վերադարձել տուն ուսում-
նարանից, նա խեղաքարի պէս վազում
էր դէպի ուսումնարան պատճառը իմա-
նալու: Ի հարկէ շատ անգամ Հեղինէն
ուսումնարանից չը վերադառնալու պատ-
ճառը այն էր լինում, որ ուսումնարանի
ժամացոյցը չէր յարմարվում Սարգիսի
կրկնու երկաթայութեան: Այս միջոցին
նա կուճ էր դալիս ուսումնարանի մօտ
մի տան անկիւնում և ապաւում զանգա-
կի երանական հնչիւնին, որ արձակուր-
դի ժամանակին էր ցոյց տալիս:

Հեղինէն նաղիկ ձեռնելով դուրս էր
դալիս ուսումնարանի գաւթից իրա ըն-
կերներին հետ խօսելով ու ծիծաղելով և
գնում նրանց հետ տուն: Իսկ Սարգիսը
դուրս դալով իրա դարանից հեռու, հե-

ու նրանցից քաշվում էր նրանց ետևից
և երբ նկատում էր որ Հեղինէի ընկե-
րունիները բաժանվում էին նրանից, խ-
կոյն մօտենում էր Հեղինէին և միայն
այն ժամանակ յարմարում նրան իրա
ներկայութիւնը: Նա ի հարկէ լաւ դի-
տէր, որ սկզբից էլ որ մօտենար իրա
սիրելիսը, սրան այդ անախտք չէր
թուէր, բայց մի տեսակ պատանկան
ամօթխածութիւն սիրա չէր տալիս նը-
րան այդ անեւու ընկեր օրիորդների
մօտ:

— Ախ, Սարգիս, որտեղ ես եղել
զարմացմամբ գոչում էր Հեղինէն, նը-
րան տեսնելիս:

— Գեղ մօտ, սիրելիս, ուսումնարա-
նում...

— Ապա ես քեզ չը տեսայ...

— Հեռու էի կանգնած, չէի տեսնել...

— Միշտ հիմա որտեղ էիր...

— Ետեկից էի գալիս, չէի ուզում
խանդարել քեզ ընկերութեանից հետ
խօսելու...

Հեղինէն ծիծաղում էր. Սարգիսը
նոյնպէս և ճանապարհ գցելով իրա կա-
թողիկոսին մինչև տուն և նրան մնում
բարով տեսելով, վաղում էր խանութ:

— Ո՛ր ես հարցրում, հարցրեց Սար-
գիսը Հեղինէից մի երկու տուն վերա-
դառնալիս և տեսնելով Հեղինէի սրտ-
բատ ուրիշ տեղ գնալու:

— Ընկեր աղջկայ մօտ, ասաց Հեղի-
նէն ցրտած, իրա վրայ ձգելով վերադ-
ալու:

Սարգիսը ինչ որ մեթմութեան քիթի
տակ և առանձնացաւ սենակին մի ան-
կիւնում:

— Սարգիս ինձ ճանապարհ կը դցես,
ասաց վաղաքանքը Հեղինէն:

Թեման վիճանայում անդադար խոստում էին: Թե արդեօք նախարարը կերթայ թե ոչ վիճանայ: Գիրքը պատասխանեց ծիծաղելով: «Յայտնի բան է կերթամ: Ես եթե չը գնայի, հենց գորա մէջ մարդիկ կը ձգնէին տեսնելու առանձին և յոյժ նշանաւոր երեւոյթ: Ես եկայ Մոնտրէ իմ ընտանիքին հետ տեսնելու և հանգըտանալու: Ես ոչ մի յանձնարարութիւն չ'ունիմ: Ինչ որ այն ժամանակից խօսուած գրվում է: Բոլորը սուտ է և մտացածին:»

— «Արդեօք գարնանը էլի կը գա՞նք Մոնտրէ:» — «Ո՛հ: Ինչ երկամ սեայ արձակուրդ է տուած, որ մի քանի օրից վերջանալու է և ես պէտք է վերադառնամ պաշտօն կատարելու:»

Ինչ քաջալիքիցն նորա վարմունքի պարզութիւնն և քաղցրութիւնն և ես շարունակեցի: «Ձեռք գերազանցութիւն: արդեօք չէ՞ք կարող դուք ինչ տալ մեկնութիւնը այն կարծիքներով, յանդիմանութիւններով, հաշիւներով և գուշակութիւններով, որոցմով լինէն մասնու: Բիւմարիլը խօսում է երբեք դրականապէս որ հասարակութիւնը հաւատայ որոշեալ իրողութեան, միւս անգամ նա ժխտում է, որ կասկած յարուցանէ: — «Հաւատացնում եմ ձեզ պտտախնայեց նախարարը ժողովրդով: — որ ներկայումս ոչինչ առանձին գործ չէ կատարվում և իմ ձանապարհորդութիւնն բնաւ կապ չ'ունի քաղաքականութեան հետ: Բոլոր լուրերն անհիմն են և լրագրական հաշիւները չեն կարող ծանրակշիւ համարվել: Այս միակ ծրարարութիւնը դուք կարող էք հաղորդել և ձեր ընթերցողներին:»

Ես չնորհալարութիւն արի նրան սիրալիք ընդունելութեան համար: Նա ձեռք սեղմեց և հրաւիրեց ինչ կրկին իւր մօտ: Եթէ մենք կը հանդիպենք մի և նոյն քաղաքում:

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.

Չինաստանից եկած լուրերին նայելով Բողոքիսանի կառավարութիւնն իրօք տեսնում է պատրաստութիւնը պատերազմի համար: Նախանգապականութիւնն հրամայած է, իրանց իշխանութեան տակ եղող բնակիչներին վերայ դնել առանձին հարկ պատերազմական ծախքերը հոգալու համար և նկատվում է զօքերի տեղափոխութիւնը միջին նահանգներից դէպի հարաւային գաւառները: Տօնկին սահմանակից գաւառներում կիսգործնաշատ զօքերի վերայ զօրավար կարգվել Պէնգ-իւլին և վու-տա Շինգու: Այս պատերազմական պատրաստութիւններով, երկր, կարելի է բացատրել և Ֆրանսիական ծովակալ Կուրբէի դիտարկութիւնը տիրելու Բակ-Նինգին, առաջ քան նորա պահապան զօքերը կ'ստուարանային Չինաստանից եկող նոր զօքերով:

— Գործն-փաշան, որ մասնագէտ է համարվում Սուդանի խնդրի վերաբերութեամբ, յայտնեց «Poll Mall Gazette»-ի թղթակցին, որ ներկայումս Սուդանը թողնելը մեծ յանցանք է, որ եղիպտոսի կորստեան պատճառ կարող է դառնալ: Այս դէպքում Քարտումի պահապան զօքին ու Եգիպտոսի բնակիչները, որոնք մօտ 7 հազար են, կը կտորվէին:

Արեւելեան Սուդանն անհրաժեշտ է Եգիպտոսին, պէտք է պահպանել Սպիտակ Նեղոսից դէպի արեւելք և Սինա սարից դէպի հիւսիս եղած նահանգները: Եթէ Սուդանը թողնվի Մահդին, բոլոր Եգիպտոսը կը կորչի: Մահդին կարիք չը կայ հիւսիս երկաթուղի: Եգիպտոսի բնակիչները, բոլոր Արաբիան և Ասորիքը կ'ապստամբեն տաճիկները, եւրոպացիների և քրիստոնեաների դէմ: Վաղինալ-Ֆի ամրութեամբ Մահդին առաջը կը տրել ցանկալը կը նշանակէր մի քաղաք պաշտպանել ժանտախտից պատերազմ: Քարտումի պահապանութիւնն անհրաժեշտ է, ամեն գործարկութեամբ, Գորդոն-փաշան մանրամասնաբար բացատրեց բոլոր միջոցներն, որոնք զօրծառքի են սուրա համար: Նա ապացուցանում է նոյնպէս, որ անհնար է այնտեղից պահապան զօքը հեռացնել, որովհետեւ տեղափոխութեան ոչ մի միջոց չը կայ: Բոլոր չարեաց աղբիւրն ոչինչ Քարտումումն է, այլ Գահիլեում, ասում է Գորդոն-փաշան: Գահիլեի կառավարութեան թուլութիւնն է Սուդանի պատրաստութեան պատճառը: Հրամարեալ խելով իսմայիլն երբեք հրապարակաւ չէր յայտնել Քարտումի թողնելը: Թո՛ղ Նուբար-փաշային տան զօրծառքի կատարեալ ազատութիւն, արեւելեան Սուդանը դեռ կը փրկվի, եթէ Գահիլեում կառավարող կը լինի մի հաստատուն ձեռք: Սուդանցիներին կառավարելը դժուար է, նոքա ուզում են, որ նոցա հետ վարվեն ինչպէս մարդոց հետ, նոցա ապստամբութիւնն աւելի տաճիկ փաշաների բռնութեան քան կրօնական մտեւանդութեան հետանք է: «Poll Mall Gazette»-ը խորհուրդ է տալիս կառավարութեան չը թողնել Սուդան և Գորդոնի փոխարէն խրկել այլք լիազօր իշխանութեամբ:

— Քարտումից «Times»-ին հեռագրում են: «Միւլիլը դարձաւ Քարտում, Նա համոզվել էր, որ ինքնիքը քանդել էին հեռագրական սիւները բոլոր տարածութիւնում Սինա սարից սկսած, Բոլոր չէլիները միացել են Մահդին հետ: Երկի այստեղ կալանաւորվեցաւ մի աւար, որոնք մեծ քանակութեամբ վաճառում էր հրացանի վառօդ և փամբուռները: Տօնկը ձանգարանութեամբ անցան. պահապան զօրաց մէջ մեծ դժգոհութիւն է երևում, որովհետեւ նոցա ուժիկները չեն վճարվում: Չինտոյների գրեթէ իրի վերայ չէ կարելի վստահել: Ասում են, որ 84,000 զինուոր էլ Օրէն-դից ճանապարհ են ընկել դէպի Քարտում և որ Մահդին և նորա սպաները կը միանան այս բանակի հետ տօնիկից հետ:»

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն կողմերից խնդրում են խմբագրութիւնից «Մեքու» ձրի ուղարկել անկարող զգրողների համար: Ամենայն սիրով կը նուրբէինք, եթէ կարող լինէինք: Արդէն խմբագրութիւնն իւր կարողութիւնից վեր թուով ձրի բաժանում է: Այսօր «Մեքու» ունի մօտ 300 բաժանող և երեսնից աւելի ձրի բաժանողներ: Իսկ ամենքին բաւարարութիւն տալու համար չը կայ, թէ և լաւ գիտենք, թէ պահանջողների վիճակն և թէ նոցա ցանկութեան եւանդի աստիճանը:

Ռուսաց կառավարութիւնը վաղուց Չինաստանում կեանքային միջնեւ ծով եղրայ Տեան-Չին քաղաքը Ռուզայի, Կալիանի և Պէկինի վրայով փստ ունէր իւր ծախքով, այժմ արքունի խորհրդարանին ներկայացրած է նախագիծ այդ ճանապարհի համար եղած տարեկան ծախքը 17,000-ից հասցնել 22 հազարի:

Գրպէսով կապակցութիւնն աւելի յարմարութիւնը ունենայ և հսկողութիւնն աւելի ճշգր և խիստ: Այս ճանապարհը մեծ նշանակութիւն ունի: Թէ առևտրական և թէ քաղաքական կողմից:

Խորհուրդն Հայոց Բարեկործանական կեանքի հարկաւորութեան, պատու ունի յայտնել, ի պիտութիւն ընկերութեան յարգելի անդամների, որ կիրակի, ամսիս 15-ին, առաւօտեան 11 ժամին, Գ. Արծրունու թատրոնական դահլիճում, տեղի է ունենալու ընկերութեան ընդհանուր ժողովի նիստը ընկերութեան ներկայ 1884-ի նախաշուկի ծրագիրը քննելու և հաստատելու համար:

Ընթերցողաց ուշադրութիւնը հրաւիրում ենք ներկայ համարի մէջ հրատարակած թղթակցութեան վերայ Կ. Պօլսի: Մեր թղթակցի անձնաւորութիւնը մեզ քաջ ծանօթ է և յոյժ վստահելի: միայն մեզ մի փոքր խիստ են երևում նորա ակնարկները Կ. Պօլսի ազգային ժողովի վերայ, որ մեր կարծիքով Լափազանցօրէն դատարկեալ է: Մենք խոստովանում ենք, որ ազգային ժողովի կազմակերպութեան հետ մեծաւորապէս ծանօթ չենք, իսկ մեր յարգելի թղթակցիցը զուցէ շատ մօտիկ լինելու պատճառով շատ խոշոր է տեսնում Կ. Պօլսի ազգային ժողովի թերութիւնը: Չէ՛նք ցանկանալ, որ ժողովի վերաբերութեամբ գրածները կատարեալ ճշմարտութիւնը լինէին:

Թիֆլիսում գրեթէ մինչև յունվարը չարանակվող աշխատային եղանակին յաջորդեց տարւոյս սկզբից ցուրտ փոփոխական ձմեռային եղանակը:

Հիւսիսի փոշոքը սկսան էլի անկանոն կերպով գալ Թիֆլիս: Կովկասեան տարեւում պատահող ձևան հիւսիսի պատճառով: Հասանական է, որ կառուանաւոր հաղորդակցութիւնը մայրաքաղաքների հետ այս տարի աւելի յաճախ խանգարվի, որովհետեւ ինչպէս րավում է, լեռներում մեծ քանակութեամբ ձիւն է եկած:

«Մշակին» հաղորդում են Ռէշտից, որ այնտեղ հայոց զգրող է բացվում և դուրս համար մեծ հողացողութիւն է լինում և զգրողացէր հայերը հրաւիրվում են նպատակու այս հաստատութեան:

«Южны Край» լրագիրը հաղորդում է, որ խորվովում համարարանի խորհուրդը հեռացրել է 270 ուսանող, ուսման վարձը վճարել չը կարողանալու համար: Չքաւոր ուսանողներին օգնող Մանու-ժողովը 82 ուսանողի համար վճարել է վարձը, յոյս կայ, որ այդ 270 հայոց 20 հոգի էլ կարող լինին վճարել համարարանին դատարանութիւնը բեկու իրաւունքի համար:

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԵՆՆԱՆՑ.
Հրատարակել է ԷՆՖԻԱՃՆԱՆՑ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Համաձայն հրամանի վիճակային կոմիտեի հայոց վրաստանի և խմբակի յայտարարութեամբ «Մեքու» լրագրին մէջ մենք հրաւիրել ենք Ցափի թուղի սուրբ Գեորգայ (Քամիցեանց) եկեղեցւոյ ժողովրդականներին և ժամաւորներին ժողովիլ յունիսի 5-ին և 6-ը ՀԱՇՈՒԱՍԷՍ ընտրելու: Համար, բայց որովհետեւ ժողովրդականք չը հաւաքուեցան ընտրութիւնը աւելի չ'ունեցաւ, փաներոյ խմբահարար խնդրում ենք նոյն եկեղեցւոյ ժողովրդականներին և ժամաւորներին բարեհաճել հաւաքուել եկող 1884 ամի յունիսի 15-ին այդ և ն ո թ ու թ իւ ը ն անկու համար:

Երևոյիս Գ. Արիմանց.

ВЪ КАНЦЕЛЯРИИ ВОЕННОГО ГУБЕРНАТОРА КАРССКОЙ ОБЛАСТИ

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

НА ГАЗЕТУ

„КАРСЪ“

НА 1884 ГОДЪ.

Газетъ „КАРСЪ“ въ 1884 года будетъ издаваться совершенно на тѣхъ-же основаніяхъ какъ и въ прошломъ году, по той-же программѣ и подъ тою-же редакціею.

Условія подписки: съ доставкою и пересылкою въ годъ три рубля, за четыре мѣсяца одинъ рубль. Подписка принимается въ Канцеляріи Военнаго Губернатора, куда адресуютъ свои требованія и иногородные.

Отъ Редакціи. Газета „КАРСЪ“ имѣтъ ближайшею цѣлю всестороннее изученіе новоприобрѣтенной Области и распространеніе въ обществѣ вѣрныхъ и точныхъ свѣдѣній, какъ о нынѣшнемъ ея состояніи, такъ и о мѣропріятіяхъ, направленныхъ къ ея развитію и благоустройству. Цѣль эта можетъ быть достигнута въ той мѣрѣ, въ какой лица, имѣющія по своему положенію возможность собирать свѣдѣнія по тѣмъ или другимъ вопросамъ, касающимся Области, ея населенія и расположенныхъ въ ея предѣлахъ частей войскъ, выразятъ свое сочувствіе газетѣ и пожелаютъ оказать ея редакціи просвѣщенное свое содѣйствіе сообщеніемъ имѣющихся въ ихъ рукахъ свѣдѣній и матеріаловъ; поэтому мы просимъ этихъ лицъ не отказать намъ въ своемъ участіи и посѣлшить приведеніемъ въ порядокъ и сообщеніемъ редакціи находящихся у нихъ матеріаловъ; самая разработка этихъ матеріаловъ можетъ быть сдѣлана и въ редакціи, а потому литературные недостатки ихъ ни малѣйшимъ образомъ не должны стѣснять авторовъ ожидаемыхъ сообщеній.

СЪ 1-ГО ЯНВАРЯ 1884 ГОДА

ВЪ ТИФЛИСѢ ИЗДАТСЯ

НОВАЯ ЕЖЕДНЕВНАЯ (350 НУМЕРОВЪ ВЪ ГОДЪ) ЛИТЕРАТУРНО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

подъ редакціею А. В. СТЕПАНОВА (бывш редакторъ „Юридическаго Обозрѣнія“).

Объемъ газеты — печатный листъ средняго формата; программа — общая всѣмъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ.

Подписная цѣна съ пересылкою и доставкою: на годъ 10 руб.; на 6 мѣс. — 6 р.; на 3 мѣс. — 3 р. 50 к.; на 1 мѣс. — 1 р. 50 к.

Подписка (городская и иногородская) и объявленія (по 5 коп. за строку петита) принимаются въ Тифлисѣ исключительно въ Газетномъ Агентствѣ В. Шавердова; въ С.-Петербургѣ-жѣ и Москвѣ — въ книжныхъ магазинахъ „Новаго Времени“.

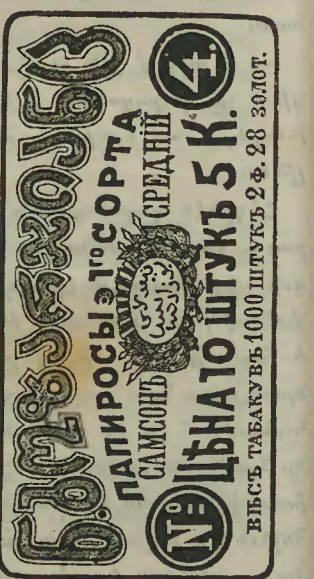
Временное (до 15-го декабря) помещеніе редакціи: Давидовская ул. д. Кананова, квартира редактора.

За газетою обезпечено постоянное сотрудничество: кн. К. А. Бебутова, Вс. М. Гаршина, П. А. Измайлова, С. Н. Кривенко, Н. Я. Николадзе, П. А. Опочинина, А. Н. Плещеева, И. Ф. Тхоржевскаго, Гл. И. Успенскаго, Н. А. Шаврова.

ԾԽԱԽՈՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ ՆԻԿՈՂԱՅՈՍԻ ԲՈՂԱՐՃԵԱՆՑ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ.

Համաձայն իմ յայտարարութեան ի 2-էն սեպտեմբերի 1883 ամի իմ գործարանի ծխախոտի ապրանքային կեղծումն աչքի առաջ ունենալով մի քանի գործարանատերերի կողմից, այստեղ դնում եմ նկատի այն փաթեթի, որոյ մէջ կը գտնվին իմ պապիլոսներից խորքանշիւր տասնեակը, իսկ միւս ծխախոտային ապրանքային փաթեթները չարանակարար դուր կը գտնուին նկարով:

արեն միայն այն, ինչ որ վերոյիշեալ նկարով փաթեթներն մէջ են դրուողիւս: